

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. helmikuuta 2019
(OR. en)

6573/1/19
REV 1

AG 6
INST 45
PE 49
DATAPROTECT 54
JAI 154
CYBER 48
FREMP 25
RELEX 147
JAIEX 17
HYBRID 5
CULT 31
EDUC 73

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätelmät vapaiden ja oikeudenmukaisten
EU-vaalien turvaamisesta
– Yhteenveto asian käsittelystä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston 19. helmikuuta 2019 hyväksymä lopullinen versio edellä mainituista päätelmistä.

Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätelmät vapaiden ja oikeudenmukaisten EU-vaalien turvaamisesta

NEUVOSTO JA JÄSENVALTIOT, TOIMIVALTUUKSIENSA PUITTEISSA¹,

I Arvojen unioni: demokratioidemme suojelu digitaalisella aikakaudella

1. KOROSTAVAT, että unioni perustuu demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien kunnioittamista koskeviin arvoihin. Perussopimuksissa painotetaan kansalaisten keskeistä roolia eurooppalaisessa demokratiassa. Euroopan parlamentti edustaa suoraan kansalaisia EU:n tasolla, ja nämä edustajat valitaan vapailla ja salaisilla vaaleilla.
2. MUISTUTTAVAT, että on tärkeää lisätä ja parantaa entisestään kansalaisten osallistumista EU:n demokratiaan, kuten todetaan katsauksesta Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2017 annetuissa neuvoston päätelmissä².
3. PAINOTTAVAT, ETTÄ vapaat, luotettavat ja moniarvoiset tiedotusvälineet tukevat tehokasta ja tervettä demokratiaa. Vastaavasti avoimet, turvalliset ja esteettömät internet- ja verkkoalustat voivat edistää osallistavaa, avointa ja tehokasta demokratiaa.
4. KOROSTAVAT, että vaaliprosesseihimme voi kohdistua monia erityyppisiä uhkia, muun muassa hybridi- ja kyberuhkia ja disinformaatiota. Tällaisten vihamielisten ja järjestelmää horjuttavien uhkien torjumiseen tarvitaan näin ollen kokonaisvaltaista ja kattavaa toimintatapaa ja päättäväisiä toimia.
5. PAINOTTAVAT tarvetta käsitellä kyberturvallisuutta johdonmukaisesti kansallisella, EU:n ja globaalilla tasolla³ sekä tarvetta lisätä EU:n vaaliprosessien sietokykyä ja demokraattiseen keskusteluun osallistuvien toimijoiden valmiutta selviytyä kyberuhkista, pitäen samalla mielessä, että kansallisten vaalien järjestäminen ja oikeudellinen kehys kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan ja että kun kyse on Euroopan parlamentin vaaleista, vaalisäädöksen⁴ 8 artiklassa säädetään, että jollei tämän säädöksen säännöksistä muuta johdu, vaalit toimitetaan kussakin jäsenvaltiossa kansallisten säännösten mukaan.

¹ Ottaen huomioon erityisesti SEU 3 artiklan 6 kohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa vahvistetut periaatteet.

² Neuvosto antoi päätelmät 3533. istunnossaan 11. toukokuuta 2017, 9080/17.

³ Neuvoston päätelmät Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetusta yhteisestä tiedonannosta "Resilienssi, pelote ja puolustus: vahvan kyberturvallisuuden rakentaminen EU:lle.

⁴ Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä välittömällä vaaleilla annettu säädös (EYVL L 278, 8.10.1976, s. 5).

6. TOTEAVAT, että disinformaation leviäminen tuo uusia haasteita, jotka vaikuttavat syvällisesti demokraattiseen prosessiin. Jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, virastojen ja elinten on vastattava näihin haasteisiin koordinoitusti ja tarvittaessa yhteistyössä kansainvälisten kumppanien kanssa.
7. MUISTUTTAVAT, että Euroopan tason poliittiset puolueet myötävaikuttavat eurooppalaisen poliittisen tietoisuuden muodostumiseen ja unionin kansalaisten poliittisen tahdon ilmaisemiseen, kuten Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa ja perusoikeuskirjassa todetaan.
8. KOROSTAVAT, että oikeus yhdistymisvapauteen kaikilla tasoilla, kuten poliittisessa ja yhteiskunnallisessa toiminnassa, ja oikeus sananvapauteen, johon sisältyy myös mielipiteenvapaus sekä vapaus vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia viranomaisten siihen puuttumatta ja alueellisista rajoista riippumatta, ovat jokaiselle unionin kansalaiselle kuuluvia perusoikeuksia.
9. MUISTUTTAVAT, että kansalaisille on tärkeää taata avoin julkinen foorumi ja varmistaa poliittisen kampanjoinnin tasapuoliset toimintaedellytykset ja vaaliprosessit, joihin kansalaiset voivat luottaa.
10. PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE komission 12. syyskuuta 2018 vaalipaketissaan esittelemät toimenpiteet ja suositukset sekä disinformaation torjuntaa koskevassa toimintasuunnitelmassa (jäljempänä "toimintasuunnitelma") esitetyt toimet vapaiden ja oikeudenmukaisten EU-vaalien turvaamiseksi.
11. PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE alustavan yhteisymmärryksen säädösehdotuksesta, joka koskee puuttumista tilanteisiin, joissa Euroopan tason poliittiset puolueet tai niihin liittyvät säätiöt hyödyntävät tietosuoja sääntöjen rikkomisia vaikuttaakseen tai yrittääkseen vaikuttaa Euroopan parlamentin vaalien tuloksiin, ja toteavat, että se on tarpeen hyväksyä pikaisesti.

II EU:n ratkaisun kehittäminen vapaiden ja oikeudenmukaisten EU-vaalien turvaamiseksi – kehoitus lisätä synergiaa

12. PAINOTTAVAT, että yleiseurooppalainen yhteistyö ja kokonaisvaltainen toimintatapa ovat tarpeen varmistettaessa vuonna 2019 pidettävien Euroopan parlamentin vaalien turvallisuus ja legitimitetti niin kansalaisten luottamuksen kuin oikeudellisten menettelyjen kannalta, että vaalien aika on osoittautunut erityisen strategiseksi ja arkaluonteiseksi tavanomaisten suojoitusten verkossa tapahtuvan kiertämisen kannalta ja että vaaleja koskevassa riskienhallinnassa on otettava huomioon kaikki uhkat, mukaan lukien ne, joita aiheutuu kyberhyökkäyksistä, disinformaatiosta ja muista kumouksellisista tai haitallisista toimista.
13. KOROSTAVAT, että on ryhdyttävä kiireellisiin toimiin unionin ja jäsenvaltioiden, niiden elinten ja poliitikkojen suojelemiseksi kohdennetuilta disinformaatiokampanjoilta, jotka todennäköisesti lisääntyvät vuonna 2019 pidettävien Euroopan parlamentin vaalien edellä.
14. TOTEAVAT, että disinformaation lähteitä ja ilmenemismuotoja voidaan yksilöidä unionissa ja sen ulkopuolella, ja sitä lähettävät useat valtiolliset ja valtiosta riippumattomat toimijat. Tältä osin toimia olisi kohdistettava pahantahtoisiin toimijoihin, kuten toimintasuunnitelmassa mainittuihin venäläisiin lähteisiin, jotka käyttävät disinformaatiostrategioita enenevässä määrin. Uhka-analyyysien ja tiedusteluarvioiden on ohjattava disinformaation torjuntaa.
15. TÄHDENTÄVÄT, että on tärkeää perustaa ja tukea kansallisia vaaliyhteistyöverkostoja, jotta mahdollistetaan Euroopan parlamentin vaaleihin kohdistuvien uhkien nopea havainnointi sekä nopea, tehokas ja suojattu tietojenvaihto vaaleja koskevissa asioissa toimivaltaisten viranomaisten sekä asiaan liittyvillä aloilla toimivien viranomaisten kesken noudattaen kaikilta osin tietosuojaan liittyviä vaatimuksia.
16. PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE komission aloitteen tukea jäsenvaltioiden toimia perustamalla Euroopan tason vaaliyhteistyöverkosto, jonka ensimmäinen kokous oli 21. tammikuuta 2019, sillä se tarjoaa foorumin tietojen ja käytäntöjen vaihdolle jäsenvaltioiden viranomaisten keskuudessa, erityisesti vuonna 2019 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen.
17. PYYTÄVÄT komissiota kutsumaan Euroopan tason vaaliyhteistyöverkoston koolle säännöllisesti, erityisesti disinformaatiokampanjoiden ja muunlaisen sekaantumisen torjumiseksi tulevissa Euroopan parlamentin vaaleissa kokonaisvaltaisella tavalla, synergian lisäämiseksi sekä asiantuntemuksien ja hyvien kansallisten käytäntöjen jakamiseksi, muun muassa yksilöimällä yhdessä uhkia ja puutteita.

18. KEHOTTAVAT komissiota ja korkeaa edustajaa toteuttamaan kiireellisesti aikomuksensa perustaa toimintasuunnitelmassa tarkoitettu nopea hälytysjärjestelmä. Vuonna 2019 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen se helpottaa merkityksellisten tietojen jakamista jäsenvaltioiden kesken nopeaa hälytysjärjestelmää koskevien kansallisten yhteyspisteiden kautta. Näiden kansallisten yhteyspisteiden olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä kansallisten vaaliverkostojen kanssa asianmukaisella tasolla, jos disinformaatio liittyy vaaleihin. Lisäksi nopean hälytysjärjestelmän työn tulokset olisi jaettava Euroopan tason vaaliyhteistyöverkoston kanssa.
19. PYYTÄVÄT komissiota kiinnittämään vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleista antamassaan kertomuksessa erityistä huomiota, jäsenvaltioiden ja muiden merkityksellisten toimijoiden toimittamien tietojen pohjalta, valmiuksiin ja sietokykyyn vaaleihin sekaantumisesta selviytymiseksi.
20. PYYTÄVÄT komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan edelleen EU:n arvoihin ja politiikkoihin liittyvää strategista viestintäänsä, jotta EU:n kansalaisten luottamus unioniin ja sen toimielimiin lujittuisi ja jotta he sitoutuisivat demokraattiseen prosessiin.

III Kansalaisten resilienssin ja kriittisen ajattelun vahvistaminen

21. KOROSTAVAT, että kun otetaan huomioon mediaympäristöjen hajanaisuus ja kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvat uhat, julkinen keskustelu edellyttää ammattimaisia tiedotusvälineitä, joilla on keskeinen rooli tiedon keräämisessä, todentamisessa, tuottamisessa ja levittämisessä. Tässä yhteydessä väärinkäytösten paljastajilla on tärkeä rooli, sillä he tukevat toimittajien ja riippumattoman lehdistön työtä. Lisäksi riippumattomien julkisten tiedotusvälineiden tehtävä demokratian, moniarvoisuuden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden sekä kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden turvaamisessa on edelleen ensiarvoisen tärkeä. Tämän lisäksi monet yksityiset media-alan toimijat tuottavat sisältöä, jolla on myös yhteiskunnallista merkitystä⁵.
22. KOROSTAVAT korkealaatuisen yleissivistävän koulutuksen merkitystä kaikkialla unionissa ja erityisesti digitaalisen lukutaidon ja medialukutaidon merkitystä. Tämä voi auttaa kansalaisia arvioimaan verkkomediaa, sosiaalisesta mediasta ja vastaavista lähteistä tulevia tietovirtoja ja muodostamaan oman näkemyksensä erityisesti äänestäjinä. Painottavat tässä yhteydessä 18.–22. maaliskuuta 2019 järjestettävän medialukutaitoviikon merkitystä.

⁵ Neuvoston päätelmät eurooppalaisen sisällön vahvistamisesta digitaalitaloudessa, 14986/18.

23. KEHOTTAVAT komissiota ja jäsenvaltioiden vastuullisia viranomaisia lujittamaan eurooppalaista mediaekosysteemiä riippumattoman ja ammattimaisen journalismin kestävän tuotannon ja näkyvyyden turvaamiseksi keinona voimaannuttaa kansalaisia, suojella demokratiaa ja torjua tehokkaasti disinformaation leviämistä⁶.
24. PYYTÄVÄT komissiota ja jäsenvaltioita edistämään ja tukemaan medialukutaitoa ja digitaalista lukutaitoa, jotta voidaan kehittää edelleen kansalaisten kriittistä suhtautumista levitettyyn tai sponsoroituun mediasisältöön⁷. Tähän voisi kuulua ohjeistusta kansalaisille disinformaation havaitsemiseksi ja välttämiseksi, kohdennettuja tiedotuskampanjoita disinformaation haittavaikutuksista, tukea parhaiden käytäntöjen rajatylittävään vaihtoon mediakasvatusta harjoittavien tahojen kesken sekä käytännön välineiden kehittämistä kansalaisten medialukutaidon edistämiseksi⁸.
25. KEHOTTAVAT komissiota ja jäsenvaltioita edistämään yhteistyössä yksityisen ja julkisen sektorin toimijoiden, kuten tiedotusvälineiden, verkkoalustojen ja tietotekniikan tarjoajien sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa tiedotustoimia, joiden tavoitteena on suojella vaalimenettelyn vakautta.
26. KEHOTTAVAT komissiota, korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita auttamaan kaikkia toimivaltaisia rakenteita havaitsemaan, analysoimaan ja paljastamaan disinformaatiota, jota kohdistetaan Euroopan parlamentin vaaleihin. Tätä taustaa vasten PYYTÄVÄT komissiota työskentelemään toimintasuunnitelman mukaisesti jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa pyrittäessä edistämään monialaisten riippumattomien faktantarkistajien ja akateemisten tutkijoiden verkoston perustamista disinformaation havaitsemiseksi ja paljastamiseksi erilaisissa sosiaalisissa verkostoissa ja digitaalisessa mediassa.

⁶ Neuvoston päätelmät eurooppalaisen sisällön vahvistamisesta digitaalitaloudessa, 14986/18.

⁷ Muun muassa siten, kuin elinikäisen oppimisen avaintaidoista 22. toukokuuta 2018 annetussa neuvoston suosituksessa esitetään.

⁸ Neuvoston päätelmät eurooppalaisen sisällön vahvistamisesta digitaalitaloudessa, 14986/18.

Neuvoston päätelmät, annettu 30 päivänä toukokuuta 2016, medialukutaidon ja kriittisen ajattelun kehittämisestä koulutuksen avulla

IV Tietojemme ja järjestelmiemme suojelu: yleisen tietosuojasetuksen soveltamisen varmistaminen ja kyberturvallisuuden parantaminen EU-vaaleja varten

27. PALAUTTAVAT MIELEEN veloitteen noudattaa EU:n tietosuojasääntöjä myös käsiteltäessä henkilötietoja vaalien yhteydessä sekä tietosuojaviranomaisten erityiset valtuudet seurata ja valvoa näiden sääntöjen noudattamista ja suhtautuvat myönteisesti Euroopan tietosuojaneuvoston suuntaviivoihin ja komission antamiin ohjeisiin, joilla tuetaan näiden sääntöjen noudattamista kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden toimesta.
28. PITÄVÄT MIELESSÄ, että vaaliasioista vastaavat kansalliset viranomaiset, mukaan luettuina tietosuojaviranomaiset, tarvitsevat asianmukaisia resursseja, muun muassa teknisiä laitteita ja koulutettua henkilökuntaa, suojautuakseen kybertapahtumilta ja -hyökkäyksiltä ja pannaan sovellettavan lainsäädännön täytäntöön.
29. KOROSTAVAT, kohdassa 11 tarkoitetun alustavan yhteisymmärryksen huomioon ottaen, että kansallisten tietosuojaviranomaisten on unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tärkeää ilmoittaa välittömästi ja oma-aloitteisesti Euroopan tason poliittisista puolueista ja Euroopan tason poliittisista säätiöistä vastaavalle viranomaiselle päätöksistään, joiden mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on rikkonut sovellettavia henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä, jos kyseisen päätöksen perusteella tai muutoin on perusteltuja syitä uskoa, että rikkomus liittyy Euroopan tason poliittisen puolueen tai säätiön poliittisiin toimiin, joilla pyritään vaikuttamaan Euroopan parlamentin vaaleihin – ottaen huomioon, että viranomainen voi tältä osin toimia vain, jos se saa tiedon toimivaltaisen kansallisen tietosuojaviranomaisen päätöksestä, jolla tällainen rikkomus osoitetaan.
30. KEHOTTAVAT jäsenvaltioita arvioimaan kyberuhkia vaalien yhteydessä ja harkitsemaan asiaankuuluvia toimenpiteitä niihin vastaamiseksi sekä ryhtymään toimiin, jotka ovat tarpeen niiden vaalijärjestelmien ja -infrastruktuurin lahjomattomuuden säilyttämiseksi, esimerkiksi testaamalla niitä Euroopan parlamentin vaalien edellä. Tässä yhteydessä merkityksellisenä testinä voisi olla esimerkiksi EU-tason suunnitteluharjoitus. Jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon direktiivillä (EU) 2016/1148 perustetun verkko- ja tietoturva-alan yhteistyöryhmän laatiman yhteenvedon vaaliteknologian kyberturvallisuudesta.

V Kannustetaan suurempaan läpinäkyvyyteen verkossa, vastuullisuuteen ja lahjomattomuuteen

31. TUNNUSTAVAT tarpeen edistää ja helpottaa sovellettavien sääntöjen mukaisesti maksetun verkossa tapahtuvan poliittisen mainonnan ja viestinnän läpinäkyvyyttä, myös niiden mainontatarkoituksen, menetelmien, joilla niitä kohdistetaan kansalaisiin, ja niiden rahoituksen osalta.
32. KOROSTAVAT tarvetta jatkaa sosiaalisen median alustojen kanssa tehtävää yhteistyötä sen arvioimiseksi, ovatko vapaaehtoiset itsesääntelymekanismit asianmukaisia ja riittäviä suojelemaan kansalaisten perusoikeuksia ja vastaamaan tehokkaasti verkossa levitetävän disinformaation haasteeseen.
33. KEHOTTAVAT jäsenvaltioita ja verkkoalustoja tehostamaan toimiaan, joilla edistetään vaaleihin liittyvän verkkotoiminnan avoimuutta. Ilmaisevat tyytyväisyytensä edistymiseen käytännesääntöjen täytäntöönpanossa ja KEHOTTAVAT verkkofoorumitea investoimaan resurssit, jotka ovat tarpeen vaaleihin liittyvään verkkotoimintaan reagoimiseksi vastuullisella ja johdonmukaisella tavalla, muun muassa varmistamalla poliittisiin tarkoituksiin suoritettavan tietojenkäsittelyn ja tietojen analysoinnin läpinäkyvyys ja vastuuvollisuus, havaitsemalla ja eliminoimalla tietojen manipulointiin käytettäviä botteja, eliminoimalla algoritmisiä vinoutumia, jotka edistävät disinformaatiota ja vääristävät julkista keskustelua, poistamalla laitonta verkkosisältöä ja myöntämällä pääsy tietoihin asiaan liittyvien puutteiden tunnistamiseen tähtäävää tutkimusta varten samalla, kun varmistetaan tietosuojasääntöjä täysimääräisesti noudattaen tiedotusvälineiden vapaus ja ettei mitään mainoksia poisteta poliittisten näkökohtien vuoksi.
34. PYYTÄVÄT komissiota jatkamaan, yhteistyössä audiovisuaalisten mediapalvelujen eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän (ERGA) ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa, disinformaatiota koskevien käytännesääntöjen täytäntöönpanon järjestelmällistä seuranta ja tiedottamaan säännöllisesti neuvostolle ja jäsenvaltioille havainnoistaan, erityisesti vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaaleja silmällä pitäen⁹.

⁹ Neuvoston päätelmät eurooppalaisen sisällön vahvistamisesta digitaalitaloudessa, 14986/18.

VI Hybridiuhkien torjuminen ja vaaliasioissa tehtävän ulkoisen yhteistyön lujittaminen

35. TOTEAVAT, että julkinen viestintä ja tiedotus voivat lieventää disinformaation, hybridiuhkien ja haitallisten kybertoimien negatiivisia vaikutuksia, ja niillä voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus mahdollisiin lainrikkojiin.
36. KATSOVAT, että on tarpeen ryhtyä kehittämään täysipainoisesti toimenpiteitä, jotka vahvistetaan EU:n yhteistä diplomaattista vastausta haitallisiin kybertoimiin koskevissa puitteissa, jotta haitallisia kybertoimia pystytään tarvittaessa estämään sekä vastaamaan niihin strategisella tasolla.
37. TOTEAVAT, että asiaankuuluvien kansainvälisten asiantuntijoiden välinen vuoropuhelu on tarpeen parhaiden käytäntöjen vaihtamiseksi selviytymiskykyisistä vaalijärjestelmistä.
38. PYYTÄVÄT komissiota ja korkeaa edustajaa tarvittaessa tarkastelemaan nykyisten yhteistyömekanismien täydentämiseksi mahdollisuuksia yhteistyön lisäämiseen asiaankuuluvien kansainvälisten toimijoiden, kuten G7-ryhmän ja Naton kanssa, kunnioittaen täysimääräisesti EU:n institutionaalista kehystä.
-